

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/78/2015
Identifikačné číslo spisu:	5715010467
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5715010467.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Gabriely Šimonovej v trestnej veci proti obvinenému E. C. pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. d/ Tr. zák., prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/, § 139 písm. c/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1 To 74/2015 zo 14. júla 2015 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného E. C. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného E. C. podaného proti rozsudku Okresného súdu v Martine zo 4. júna 2015, sp. zn. 23 T 50/2015, ktorým bol obvinený uznaný vinným pod bodom 1/ zo spáchania zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. d/ Tr. zák. a prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/, § 139 písm. c/ Tr. zák. a pod bodom 2/ zo spáchania prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 324 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Za to mu bol podľa § 183 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 2, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov a šiestich mesiacov, so zaradením pre výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia (podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.).

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. bol obvinenému uložený aj trest prepadnutia veci, a to revolveru značky F., model I. a kuchynský nôž s plastovou rukoväťou.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák., § 74 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Súčasne bol obvinený podľa § 287 ods. 1 Tr. por. zaviazaný súdom k povinnosti na náhradu škody poškodenému E. J. vo výške 402,50 Eur.

Obvinený E. C. prostredníctvom obhajkyne JUDr. Daniely Harkabusovej, podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, uplatniac dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. e/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že súd rozhodol v nezákonnom zložení, napadnutému rozhodnutiu predchádzalo konanie, v ktorom bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, ako aj z dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený podal dovolanie aj vlastnoručne napísaným podaním z 2. augusta 2015 (doručeným súdu 5. augusta 2015).

V odôvodnení dovolania podaného prostredníctvom obhajcu obvinený predovšetkým namietal, že v konaní došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu v „dôsledku toho, že nemal obhajcu už od momentu zadržania, pričom tento čas sa započítava do väzby a už od tohto momentu mu vzniklo právo na povinnú obhajobu“ a preto má za to, že úkony vykonané v čase od jeho zadržania do momentu ustanovenia obhajcu, sú nezákonné. Ďalej namietal, že v konaní bolo porušené právo na obhajobu aj tým, že prvostupňový, ako aj odvolací súd, zamietol vykonanie návrhov na dokazovanie z jeho strany a to návrh na vyšetrovanie duševného stavu svedkyne - poškodenej, a návrh na vypočutie jeho syna, sestry a matky k listinným dôkazom predložených odvolaciemu súdu.

V ďalšej rovine svojej argumentácie dovolateľ poukázal na odôvodnenie vlastnoručne napísaného dovolania z 2. augusta 2015. V tomto podaní uviedol, že dovolanie podáva z dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. „nakolko vo veci konali sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania“ a to konkrétne JUDr. Pavol Polka a JUDr. Adriana Gallová, ktorí rozhodovali o jeho sťažnosti proti väzbe a následne aj o jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Vyjadril názor, že podľa ustanovenia § 31 Tr. por. je z konania vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhodoval najprv o väzbe obvineného a následne potom o jeho vine a treste.

Z uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona, napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline i rozsudok Okresného súdu Martin zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Martin vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že podľa jeho názoru nie je splnený žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 Tr. por. Napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a spravodlivé, a preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné a či bolo podané oprávnenou osobou, a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Žiline ako odvolacieho súdu, ktorým bolo zamietnuté odvolanie obvineného E. C., podané proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol uznaný vinným a bol mu uložený trest. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným prostredníctvom obhajcu, bolo preto podané osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. K podaniu dovolaní došlo včas na Okresnom súde v Martine, t.j. v zákonnej lehote a v mieste podľa § 370 Tr. por. Okrem toho Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa §

372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

V dovolaní musí byť ďalej uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané, tak aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytykajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Obvinený poukazuje na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por., teda na to, že súd rozhodol v nezákonnom zložení, v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda na to, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, ďalej na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por., teda, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ďalej tiež na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., teda, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, ako aj na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom: to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Podmienkou pre použitie dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. e/ a písm. g/ Tr. por. zákon stanovuje vytýkanie v dovolaní uvádzaných pochybení najneskôr v odvolacom konaní (za predpokladu, že tieto boli dovolateľovi známe už v pôvodnom konaní), a preto bolo potrebné najskôr preskúmať predložený spis z tohto pohľadu.

Najvyšší súd zistil, že vyššie spomenutý zákonný predpoklad (§ 371 ods. 4 Tr. por.) v danom prípade s výnimkou dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por. splnený nebol, keďže na údajné porušenie zákona preto, že súd rozhodol v nezákonnom zložení, resp., že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, resp. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, obvinený prvýkrát poukázal až v predmetnom dovolaní. Z predloženého spisového materiálu dovolaciemu súdu jednoznačne vyplýva, že v podanom dovolaní obvineného E. C. prezentované dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b/, písm. e/ a písm. g/ Tr. por. neboli v trestnom konaní až do rozhodnutia odvolacieho súdu uplatnené, hoci je nepochybné, že údajné rozhodnutie súdu v nezákonnom zložení (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), resp. že vo veci mal konať alebo rozhodnúť sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por.), ako aj že rozhodnutie je údajne založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.), bolo obvinenému a jeho obhajcovi z časového hľadiska známe už pred vykonaním verejného zasadnutia odvolacieho súdu.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený namietal zásadné porušenie práva na obhajobu jednak tým, že už v momente zadržania nemal obhajcu, a tiež tým, že prvostupňový súd, ako aj odvolací súd, zamietol vykonanie návrhov na doplnenie dokazovania, konkrétne návrh na vyšetrovanie duševného stavu svedkyne poškodenej ako aj návrh na vypočutie jeho syna, sestry a matky k listinám, ktoré boli predložené odvolaciemu súdu. Námietka obvineného spočívala v tvrdení, že mu nebol ihneď pri zadržaní ustanovený obhajca, je námietkou, ktorú obvinený neuplatnil najneskôr v odvolacom konaní, rovnako ako je to u dovolacích dôvodoch podľa § 371 ods. 1 písm. b/, písm. e/ a písm. g/ Tr. por. s poukazom na ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por., pričom aj táto okolnosť bola obvinenému známa už v pôvodnom konaní.

Iná situácia je, pokiaľ ide o dovoláciu námietku spočívajúcu v tvrdení obvineného, že konajúce súdy zamietli jeho návrhy na doplnenie dokazovania vypočutím jeho syna, sestry a matky k listinám, ktoré predložil až v štádiu odvolacieho konania. Táto okolnosť ním síce bola namietaná v štádiu odvolacieho konania, avšak zároveň je treba konštatovať, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

naplnený nebol.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. c/ Tr. por. je, že v konaní, ktoré odsudzujúcemu rozhodnutiu predchádzalo, bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolací súd preskúmal, či v predmetnom prípade boli zásadným spôsobom porušené obhajobné práva obvineného.

V podanom dovolaní v predmetnej veci, pri uplatnení tohto dovolacieho dôvodu, bola uvedená vo svojej podstate argumentácia, že súdy nevyhoveli jeho návrhom na doplnenie dokazovania - výsluchy svedkov k predloženým listinám prezentujúcich vzájomnú telefonickú komunikáciu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v danej súvislosti považuje za potrebné primárne zdôrazniť, že výrok o vine obvineného E. C. bol založený a opretý o rad dôkazov podrobne rozvedených v odôvodnení rozsudku Okresného súdu Martin, i v dovolaní napadnutom uznesení Krajského súdu v Žiline, ktoré boli vykonané v potrebnom rozsahu, správne a v súlade so zákonom.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd, hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán.

Proces dokazovania (a to nie len z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meriotórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje, a ani nemôže určiť, konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada, vyjadrená vo vyššie citovanom ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov, vybudovaná na vnútornom presvedčení súdu, znamená teda myšlienkovú činnosť, ktorá vytvára pre súd možnosť dostatočného priestoru v rámci vlastnej úvahy k tomu, aby sám určil rozsah dokazovania a vykonal prípadnú selekciu navrhovaných dôkazov procesnými stranami v obsahovom kontexte významu navrhovaných dôkazov niektorou z procesných strán v porovnaní s množstvom, kvalitou a závažnosťou tých dôkazov, ktoré už boli vo veci vykonané.

Z uvedených dôvodov dovoláciu námietku obvineného, spočívajúcu v tvrdení, že nebol akceptovaný návrh na vykonanie dokazovania oboznámením predložených listín a na vypočutie svedkov, preto je treba považovať z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. za irelevantnú.

Obvinený E. C. vo svojom dovolaní uplatnil aj dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však v tomto smere neuviedol žiadne konkrétne dovolacie námietky.

V danej súvislosti treba zdôrazniť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane judikoval, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať, len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúvavanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa, a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností, prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní, môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Preto pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. V trestnej veci obvineného E. to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. d/ Tr. zák., prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ a § 139 písm. c/ Tr. zák. (v bode 1) a prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 324 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. (v bode 2), zo spáchania ktorých trestných činov bol obvinený uznaný vinným.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného E. C., nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.